

Aanwezig: de heren Idema (voorzitter) Crols en Heersche (leden), mevrouw Broer en Allersma (leden), de heren Lammers en Deters (Prorail) en Van Oevelen (gemeente Rheden) – voor agendapunt 3, mevrouw Buijs (gemeente Rheden), de heer Andela (secretaris, gemeente Rheden).

1. Opening

De heer *Idema* opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

2. Mededelingen en ingekomen stukken

De heer *Idema* meldt dat het Erfgoed Symposium in Rheden nu is gepland op 17 september 2021.

3. Adviesverzoek n.a.v. maatregelen afsluiting overwegen nabij Begraafplaats Ellecom

Voor dit agendapunt zijn de heren *Lammers*, omgevingsmanager bij Prorail, *Deters*, projectmanager bij Prorail, en *Van Oevelen* als contactpersoon bij de gemeente aanwezig. De stukken zijn eerder aan de commissie toegezonden. De heer *Lammers* geeft een toelichting: in de gemeente Rheden worden 13 niet actief beveiligde overwegen (NABO) aangepakt, waaronder een cluster bij Ellecom. Vanuit de veiligheid bezien heeft opheffing van alle NABO de voorkeur, maar dat is complex. Daarom werkt ProRail samen met de gemeente en bewoners aan passende oplossingen. Voor de overwegen ten westen en oosten van de Ellecomse begraafplaats zijn in overleg met inwoners verschillende varianten ontwikkeld, en ProRail heeft aan de gemeente gevraagd haar voorkeur voor een variant uit te spreken. In dat kader worden de varianten aan de Commissie Cultuurhistorie voorgelegd.

De *commissie* heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Eigenlijk is er sprake van slechts 2 varianten: 1 grote met variaties binnen hetzelfde thema en de terugvalvariant. Alle variaties binnen de grotie variant hebben aanzienlijke negatieve gevolgen voor de cultuurhistorische waarden. Dat is niet het geval bij de terugvalvariant. Als er gekozen moet worden, dan zou de commissie graag zien dat de historische weg bij de entree naar het kerkhof gehandhaafd blijft.
- Is het juist dat aan de achterzijde van de begraafplaats een parkeerplaats komt?
- Zou het ook mogelijk zijn om een tunnel te maken bij de overweg Schaterland en beveiliging te plaatsen bij de overweg naar de entree begraafplaats?
- Bij het maken van een tunnel en het afsluiten van de NABO draait de begraafplaats als het ware om. Er ligt dan een flinke ontwerpogave om van de achterkant een voorkant te maken met dito kosten. Is hier al over nagedacht?
- De heer *Idema* merkt op dat in de Trade Off Matrix de terugvaloptie het beste scoort. Een tunnel met alleen een trap is immers vanuit het oogpunt van mensen met een lichamelijke beperking eigenlijk geen optie. Bij het aanbrengen van een beveiliging, zoals ook is beoogd, is de terugvaloptie daarom niet de mindere, maar de beste variant!

Reactie van ProRail op de opmerkingen en vragen van de commissie:

- Er is aan de achterzijde inderdaad extra verharding nodig voor rouwstoeten en onderhoudsverkeer.
- Het maken van een tunnel *en* een beveiligde overweg gaat ver boven het budget uit. Een beveiligde overweg is bijna net zo duur als een tunnel.
- In overleg met de beheerder van de begraafplaats is er al wel eens een schetsontwerp gemaakt voor de opwaardering van de achterzijde, maar die is in de variantenstudie niet meegenomen en er is geen besluitvorming over geweest. De heer *Lammers* toont de schets op het scherm.

Conclusie: de commissie heeft waardering voor het schetsontwerp voor de achterzijde van de begraafplaats. Ook vindt zij de inbreng van de samenleving belangrijk. Toch meent de commissie vanuit haar taak, het adviseren op de omgang met cultuurhistorische waarden, een sterke voorkeur te moeten uitspreken voor de terugvalvariant, die cultuurhistorisch en landschappelijk de minste schade met zich mee brengt. Alle varianten met een tunnel leiden tot een nieuwe weg, parkeerplaats, keerlussen, een tunnel en de omkering van de begraafplaats, die niet alleen leidt tot een andere beleving, maar ook tot het risico op teloorgang door een verminderd beheer van de monumentale entree die een achterkant wordt. Als de politiek onverhoopt toch een andere afweging maakt, dan zou er een hoogwaardig ontwerp voor een nieuwe entree aan de achterzijde gemaakt moeten worden.

De heer *Van Oevelen* meldt dat er vanuit landschap en verkeer van de gemeente ook een voorzichtig negatief advies ligt op de varianten met een tunnel. Hij wilde dat niet op voorhand zeggen om de commissie niet te beïnvloeden. De gemeente en ProRail moeten nu terug naar inwoners. De gemeente is niet eerder bij die gesprekken betrokken. Het gesprek moet nu op argumenten plaatsvinden.

4. Verslagen vergaderingen 9 februari en 13 april 2021

N.a.v. het verslag van 9 februari:

De heer *Idema* vraagt naar de stand van zaken m.b.t. de nieuwe verordening en dan met name m.b.t. het onderzoek naar de gevolgen van een welstandsvrij beleid. De heer *Andela* antwoordt dat dit onderzoek voor de zomer in het college besproken wordt, en na de zomer in de Raad. Mevrouw *Broer* geeft aan graag in gesprek te gaan over het onderzoek. Dat geeft de heer *Andela* door aan de collega's die het onderzoek uitvoeren.

N.a.v. het verslag van 13 april:

De heer *Idema* heeft een vraag over de terugkoppeling m.b.t. het dossier Professor Pellaan. De heer *Andela* geeft aan dat hij geprobeerd heeft die terugkoppeling te regelen, maar dat dat niet gelukt is. De commissie houdt die te goed.

De commissie stelt de verslagen conform vast.

5. Rondvraag

De heer *Idema* deelt mede dat de site Erfgoed Rheden op de Kaart (RoK), die 5 jaar geleden is gestart, toe is aan een doorontwikkeling. Destijds is de site gestart om historische gegevens op de kaart te zetten. Inmiddels is het bestuur van RoK zover (in samenwerking met de gemeente en de OKRR) dat men er een erfgoed-site van wil maken, waarop tevens de erfgoed-informatie van de gemeente aangeboden wordt. Ook wordt er gekeken naar nieuwe mogelijkheden, waardoor de site veel waardevoller wordt voor burgers en historisch onderzoek. De heer *Andela* heeft een startnotitie gemaakt, en mevrouw *Velthuis* van de gemeente is een belangrijke trekker bij het geheel. Binnenkort is er een brainstorm georganiseerd.

De heer *Andela* meldt dat er contact is gelegd over de bouwvallige tuinmanswoning van Rhederhof gelegd, en dat de eerste voorstellen voor een aanpak van het monument zijn ontvangen.

6. Sluiting van de vergadering.

De heer *Idema* sluit de vergadering.